

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD)
31 ianuarie st. v.
12 februarie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada pincipală 375 a.

Nr. 5.

ANUL XXIX.
1893.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Alesandru Roman.

Astă toamnă au trecut 41 de ani, de când scriitorul acestor rânduri a fost adus la Oradea-mare, ca să-și facă aicea studiile gimnasiale. Intre profesorii sei, toți cu reverenți albe, unul singur, pare-mi-se cel mai tiner, purtă «civil preotesc» negru. Figura lui simpatică și infățișarea sa elegantă, îmi stârniră o impresiune plăcută, pe care nici odată n'am uitat-o. Eră profesorul de limba română.

Vinind din marginea extremă a elementului românesc, unde limba noastră se vorbește reu, explicațiunile și dictările jurnelului profesor, ținute în o românescă corectă și armonioasă, îmi revărsau un farmec necunoscut pân' atuncea. Cu neastâmpăr îi urmăream cursul, care-mi destăinuî primele noțiuni temeinice de gramatica limbii române. În anul viitor inse îl perdurăm și nu-l revădum decât la Peșta, unde mai târziu, tocmai în cel din urmă semestru al cursului universitar, iarăși îmi deveni profesor de limba și literatura română, la catedra care chiar atuncea se înființase. Mi-a fost dar profesor tocmai la începutul și la sfârșitul studiilor mele.

Profesorul de odinioară și colegul actual dela Aca-

demie este dl Alesandru Roman, al cărui portret l'am pus de asta-dată în fruntea foii noastre. Causa pentru care facem acesta iarăși și tocmai acum, este, că veteranul profesor chiar la eșirea acestui numer serbeză jubileul de 30 de ani al numirii sale de profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapeșta.

Un interval de 30 de ani, petrecut în serviciul științei, ca profesor și bărbat de litere, a oferit momente destule spre a-și câștiga numului iubirea și stima învățăcelilor sei, al căror numer este mare, dar și recunoștința și respectul tuturor bărbaților și cercurilor cari șcu să apreteze o astfel de activitate. Tinerimea română din capitala Ungariei, care arangeză acesta festivitate, nunumai dă dară espreiune devotamentului seu, ci totodată esprimă consimțământul general al publicului românesc, ingrigitor de propășirea noastră culturală.

Bărbatul serbătorit acum, se trage din Ardeal dela Micăsasa, de unde tată-seu Ioan a vinit la Oradea-mare pe timpul ferimise în diecesa sa primise în diecesa sa numit înteu capelan la Vad, apoi paroc la Aușeu în ținutul Crișului-repede. Aici s'a născut fiul seu Alesandru la 26 novembre 1826.

Părintele seu strămutat la Rogoz, în apropierea

ALESANDRU ROMAN.

Profesorul de odinioară și colegul actual dela Aca-

Beinşului, Alesandru s-a făcut aici studiile gimnasiale, iar cele filosofice și juridice la Oradea-mare, pretotindene cu succes strălucit. Aici tinerimea română academică înființând o societate de lectură, dânsul i-a ținut prelecțiuni din gramatica limbei române, ce ênsuș studiase la Beinș (atunci ca studiu extraordinar) din gramatica lui Alexi.

La dorința părinților sei a intrat pe cariera preoțescă și ca cleric fu trimis de episcopul Erdélyi în convictul din Viena, unde făcù trei ani de teologie (1846—1848.) Izbucnind revoluțiunea și 'n Viena, elevii institutului clerical se resfirară, astfel dânsul s'a rențors la Oradea-mare și în anul școlar 1848/49 a fost numit profesor la classa a treia gimnasială în Beinș. Tot în acest an a făcut esamenele din studiile teologice, care i mai lipsiau din cursul al patrăle.

Dânsul a fost cel dintêiu profesor în Beinș, care a propus studiile în limba română și chiar în timpul cel mai critic al revoluțiunii maghiare. Din acêsta causă, și pentru simțemintele sale românești, a atras nunumai luarea aminte, ci și dușmânia unor șoviniști, de cari esistau și 'n vremile acele. După revoluțiune, în urma-rea mai multor neplăceri, episcopul îi puse dilema: ca sêu să se chirotonescă și să remână profesor, căci atunci nu erau profesori insurați, sêu să se însore ș-a-poi să se sfințescă spre a merge la parochie. El cerù să i se mai dea voie a remâne astfel încă un an, dar fu refusat. Atunci vinì la Orade, unde petrecù mai bine de un an indemnând tinerimea română să recurgă pentru înființarea catedrei de limba și literatura română, ceea ce la mijlocirea episcopului Erdélyi a și urmat.

În timpul acesta, fiind că negociațiunile relative la înființarea catedrei prea se lungiseră, la cererea sa fu numit funcționar la pretura din Mișca, comitatul Bihării. Dar, indemnât de dorul ca să remână pe cariera literară, mai potrivită pregătirilor sale, renunță la postul căpêtat, așteptând să fie numit profesor de limba și literatura română la catedra înființată la gimnasiul din Oradea-mare. Dorința lui se implinì la 29 ianuarie 1851 și tot în acelaș an (la 22 oct. 1851) făcù esamenul profesoral aprobator din studiul limbei și literaturii române, ocupându-și tot atunci și catedra. Tot aici, la stăruința sa, tinerimea dela academia de drept și din cele doue clase de sus ale gimnasiului, a înființat o societate de lectură, care sub conducerea sa a prosperat frumos.

În octombrie 1853, cu concesiune ministerială, s'a dus la Viena, spre a face cursul menit pentru profesorii gimnasiali; după finirea cursului de trei ani și mai nainte d'a face esamenele de profesor, devenind vacant postul de translator român la Consiliul Locotenentei regești din Buda, la invitarea canonicului Teodor Aron, care ocupase postul acela, a recurs pentru obținerea lui. A și fost numit la 25 aprilie 1857. La 1861, cu schimbarea sistemului, a ajuns în disponibilitate, dar în acelaș an fu chemat să facă serviciu de concipist la Consiliul restaurat.

Ivindu-se așa numita eră constituțională, Alesandru Roman înființă cu Sigismund Pop diarul «Concordia», primul diar tipărit întreg cu litere latine. Sigismund Pop a fost numai redactor nominal, iar adevăratul conducător Alesandru Roman, care inse arare ori își semnă numele, ci mai totdeauna pseudonimul «Cato Censoriul.» Acest diar, la care ș-a început activitatea publicistică și redactorul acestei foi, a avut mare inriurire asupra vieții nōstre politice. I s'au intentat și doue procese de presă.

La 20 decembre 1862 Alesandru Roman fu numit profesor public extraordinar de limba și literatura română la catedra atunci înființată la universitatea din Budapeșta. Și în ianuarie 1863 primì redacțiunea și nominal la diarul «Concordia.» În acelaș an, la 28 novembre, se căsătorì cu Ida Pop, fiica lui Sigismund Pop; la 5 iunie 1865 soția inse i-a murit; la 1867 s'a căsătorit de nou cu Leontina Balomiri, fiica lui Simeon Balomiri din Sas-Sebeș, cu care trăeșce și acuma.

La 1865 fu ales deputat în cercul Ceica, comitatul Bihării și a reprezentat cercul acesta timp de 22 de ani.

La 1866, și mai bine la 1867, guvernul român convocând pe cei mai de frunte filologi români, Alesandru Roman asemenea fu poftit a luă parte. De atunci e membru al societății academice, care mai târșiu s'a prefăcut în Academia Română.

Retrăgându-se la 1866 dela «Concordia», la 1868 a înființat diarul «Federațiunea», primul diar mai mare la noi de dincóce de Carpați, care a avut mai multe procese de presă, pentru cari odată Alesandru Roman, de altă-dată următorul seu în redacțiune Ioan Poruțiu, au fost condamnați la închisóre și la amende. După o luptă de câțiva ani diarul a trebuit să inceteze.

La 1872 a fost numit profesor public ordinar în catedra ce ocupase și pân' atuncea . . .

Aceste sânt liniamentele de frunte ale vieții lui. Drept încheiere, resumăm următoarele: Alesandru Roman a lucrat totă vieța sa pentru deșteptarea și luminarea nêmului seu. Ca deputat a reprezentat totdeauna cu credință interesele poporului, ca profesor ține catedra sa la nivelul științei moderne, ca bărbat de știință este unul din filologii noștri cei mai eminenti. Regretăm că nu ș-a publicat încă scrierile pe care le va fi avênd.

Sărutatul.

Musica nu are note în de-ajuns, să reproducă
Armonia 'mbêtătoare, glasul unui sărutat,
Glas divin, fără de sêmên, care pôte să seducă
Pe Satan chiar, cât de negru-i, pęcătos și incrunțat.

Poesia n'are farmec în de-ajuns, ca să descrie
Fericirea ce-o aduce sărutatul înfocat;
În pictură nu se află o colóre-atât de vie,
Să esprime 'nflăcărarea unui dulce sărutat.

Nici prin cântec, nici prin vorbe, nici prin mândrele vâpșele,
Nici când luna este plină, nici sub tremurat de stele,
Nici la rașele din sóre nu se pôte imită
Sărutatul ce se schimbă între buzele 'nfocate,
Sărutatul ce înalță inimele strâns legate, —
Dumneșeule puternic! — spre împêrăția ta!

CAROL SCROB.

Înțeleptul trăeșce în fiecare di așa, ca și cum ar fi să móră a doua di.

Cea mai mare misiune a unei nații e de a produce ómeni mari.

Femeia e sêu tiran sêu sclav.

Stefan-vodă cel tânăr.

— Tragedie istorică în 5 acte și 3 tablouri. —

Actul IV.

Sală în palatul Domnesc.

Scena I.

CUCUTĂ, SFREDELUȘ, DRINGOIU.

DRINGOIU. Nici ocârmuirea voastră n'a ținut mult. S'a dus și hatmanul în sinul lui Avraam. Ș-ați ajuns iarăș aceea slugă la dêrlógă.

CUCUTĂ. Intocmai ca tine.

SFREDELUȘ. Ce să faci! De-o vreme 'ncóce mor boerii 'n țără grabnic și fără să fi bolit.

DRINGOIU. Bietul vornic, óre cine l'a omorít?

SFREDELUȘ. De bună sémă vr'un prieten bun, căruia i-a pus bete 'n róte... O să vedeți îndată... Acuma se va ținé legea.

DRINGOIU. N'ai auzit cine-i bănuit?

SFREDELUȘ. Postelnicul dîce că șcîe cine a fost ucigașul, că l'a vëdut eșînd de-acolo.

DRINGOIU. Cine?

SFREDELUȘ. Nichita lui Arbure.

CUCUTĂ. Nu se póte. Dar șcîți că erá să-i fie ginere!

SFREDELUȘ. Nici eu nu cred. Dar în sfêrșit vorba álui: În Moldova și la Dumneđu tóte sînt cu putînța

DRINGOIU. Că ȃeu reu s'a înglodit róta țării. Nu putem da înainte, nici la coborîș, nici la urcuș. Și nîmene nu cutéză s'ajute. Boerii se pitulesc. Nu-i nîmene să dîca o vorbă legánatá, s'auđă și vodă de pászurile țării.

CUCUTĂ. Ce bine dar de țără, că cel puțin tu nu ț'ai perdut graiul. Totuș mai este un om care s'o mântúeseá.

DRINGOIU. Aș și mântuí-o, de-aș puté. Că n'aș sta gurá cászată ca poporul și n'aș láudá tóte mărșá-vîile, ca boerii din giurul Mărfei Sale.

CUCUTĂ. Pécát de Dumneđu dará, că nu te-ai nászcut vodá! Ce norocósá ar fi țera, de-ar sta în fruntea ei un om cu înimá atát de mare!

SFREDELUȘ. Haid să-l alegem noi! El în tóte ȃilele ne cásză, că vodă cel de-acuma nu mai e bun, că s'a stricat și s'a fázcut crud; haid să-l alegem în locul lui Ștefan cel tânăr! Să aibă odatá și Moldova un Domn cum se cade!

CUCUTĂ. Să tráescă dará Dringoiu vodá, Domn al Moldovei!

SFREDELUȘ. Tráiescă! Ce frumos suná acest nume: Dringoiu vodá!

DRINGOIU. O să ieu dará scepțrul domniei. (*Apucá un baston.*) Și fapta cea dintîie a domnirii mele va fi: să ve 'nvêț buna cuviînță. (*Sare spre ei ridicând bastonul să-i batá; aceia o ieu la fugá, Dringoiu alérgá după ei și es toți trei.*)

Scena II.

ȘTEFAN-VODĂ *singur.*

Bătui și Semiluna ce 'n Leși a dat návalá,
Trei mîi de turci perit-au la Prut. Ș-acum cu falá
Pot dîce-s fránți dușmanii. Și 'n urmă-s liniștit!...
Eu liniștit?... Da, decá închis ca rob, pázit
De slugi, tráînd în fricá, e viéță liniștitá:
Eu am acésta parte.... Moldova mea iubitá

Tot nu me mai pricepe. Voesc s'o aredic,
Orbitá ea gándeșce, că tind mereu s'o stric;
Se scólá în potrivá-mi, nu-s sigur o clipită,
Eu, Domnul, sînt în țără fința-a mai strivitá...
Și treznetul loveșse tot ce-i mai innálțat.

Scena III.

ȘTEFAN-VODĂ și ȘERPE.

ȘERPE.

Măría Ta, la Roman boerii s'au sculat,
Ca să resbune mórtea lui Arbure; dar iute
Am sugrumat rescóla și noptile trecute
Am prins toți capii.

ȘTEFAN-VODĂ (*posomorít.*)

Bine, postelnic. Mórte lor!

ȘERPE.

Așá doreșce 'n țără și glasul din popor.
Măría Ta, privilegiul acuma ți se 'mbfe
Ca să-ți cászigi poporul de rađem pe veciel
Fá-i voia. Fá dreptate!

ȘTEFAN-VODĂ.

Ești sfetnic înțelept,

Deci fá-le judecata!

ȘERPE.

Șciînd că ești Domn drept,
Că nu poți face alta, le-am și gátit pe tóte;
Deci numai iscáleșce! (*I predá un tenc de scrisori.*)

ȘTEFAN-VODĂ (*la mész, ia o hárție și citeșce.*)

Ivașcu! Dar se póte

Ca tocmai logofétul să stea 'n potrivá mea?

ȘERPE.

A fost chiar urzitorul.

ȘTEFAN-VODĂ.

Pedépsa cea mai grea

E micá.

(*Iscáleșce. Ia altá hárție și citeșce.*)

Vistierul!

ȘERPE.

Tot birul strîns în țără

L'a dárut rescólei.

ȘTEFAN-VODĂ.

Tálhar mișel, să píerá!

(*Iscáleșce și iarăș ia alta hárție.*)

Și párcálabil Costea?

ȘERPE.

Acesta-a dat ostași

Și tocmai pe aceia pe cari îi destinași

Să-ți apere Hotinul.

• ȘTEFAN-VODĂ.

Să mórá vëndátorul! (*Iscáleșce.*)

Mai sînt?

ȘERPE.

Ar fi copșii dela resvrátitorul

Hatman. Doi frați și 'n rele.

ȘTEFAN-VODĂ.

Nichita, Tóder. Șcîu.

ȘERPE.

Nu vei avea odihnă cât unul va fi viu...
Dar să-i lăsăm acuma, căci ei au ș-altă vină
Și ș-or lua pedepsa. Deci lasă-i ca să vină
Înainte obștei care se v'adună 'n curând!

ȘTEFAN-VODĂ.

Dar ore n'au să scape?

ȘERPE.

Să nici nu-ți dea prin gând
Vr'o temă, Dómne! Tóte le-am întocmit eu bine,
Iar ómenii din obște ascultă toți de mine.
Doveđile-s la mână, că dênșii l'au ucis
Pe Cărăbăț.

ȘTEFAN-VODĂ.

Pré bine! Fă dară cum ai đis!
Dă semnul ca să vie boerii 'n adunare!

ȘERPE (*merge la ușe și-o deschide.*)

Poftiți!

(*Boerii intră.*)

Scena IV.

Aceiași și boerii.

Ștefan-vodă se urcă la tron și le face semn să ocupe loc.

BOERII.

Trăescă vodă!

ȘTEFAN-VODĂ.

O fărdelege mare
S'a sevêrșit, e anul, in têrgul vechiu Hărleu!
Cărăbăț, vornic mare, luptaciu cu brațul greu,
A fost ucis chiar đia in curtea mea Domnescă.

UN BOER.

Să piêră ucigașul!

ȘTEFAN-VODĂ.

Cum fapta mișelăscă
Ne sgudue simțirea, așă pedepsa ei
Să fie 'ngrozitóre! Deci toți frunțașii mei
Cu mine dimpreună să-l osindim p'acela
Ce-a sevêrșit omorul!

AL DOILE BOER.

Dar cine-i dênșul?

Scena V.

Aceiași și DESPINA.

DESPINA.

Intrând iute, cade 'n genuchi inaintea tronului.

Dela

Mormênt sosesc acuma... Hah! tremur și mi-i frig,
Cât creerii-mi inghiață... Grăbii aici să strig,
S'auđă tot pământul și cerul din nălțime,
C'așă durere mare n'a mai izbit pe nime!

ȘTEFAN-VODĂ.

Ridică-te, copilă, ș-alină-ți păsul greu!

DESPINA (*sculându-se.*)

Dar mii de gânduri crunte izbesc in capul meu.
Văpaia desnădejdei îmi arde firea 'ntrégă,
De spaimă și de gróză simt sângele-mi că 'nchiégă;

Cu înima 'n cutremur, cu ochi paingenății,
Înmărmurită 'n suflet, ve rog să m'ascultați:
Avui un bun părinte, cum altul nu se póte,
Ș-acuma sânt orfană... îmi perd mințile tóte!...

ȘERPE.

Domniță, fii pe pace, căci ucigașu-i prins!

ȘTEFAN-VODĂ

Și-l osêndim îndată!

DESPINA.

Hah! viêța-mi s'a aprins
De nou! E prins, îmi điceți! Urgia cea cerescă
Cu fulgerele sale pe loc să mi-l treznescă!
Deschide-te in doue, pământ, și 'nghite-l vfu;
Cuprinde-l iad și-l arde!... Și vecinic să-l tot șciú
In suferinți de mórte, dorindu-și el sfêrșitul,
Și 'n veci să nu mai pótă muri, nelegiuitul!

ȘTEFAN-VODĂ.

Pedepsa-i va fi aspră.

DESPINA.

Așă ve rog și eu.
Că-i om lipsit de suflet și n'are Dumneđeu!
O resbunare cruntă, pedepsă 'nfricoșată,
Cum n'a mai fost in lume!

ȘTEFAN-VODĂ.

Așă vom face 'ndată.
Ș-acuma fii pe pace! Séu decă dór gândești,
Că nu-i ave tária s'ascuți și să privești
In lîniste, mai bine retrage-te de-aice,
Căci đeu e peste fire să-l veđi, s'auđi ce đice
Acuma pécătosul.

DESPINA.

N'am frică de-un mișel.
In luptă sânt crescută. Să ved dar cine-i el?

ȘTEFAN-VODĂ (*lui Șerpe.*)

Să vie vinovatul!

ȘERPE (*deschide ușa, cătră Despina.*)

Privește, jupâniță!

(*Nichita intră.*)

Scena VI.

Aceiași și NICHITA.

DESPINA (*zărindu-l, cu gróză*)

Nichita!

ȘERPE.

Ucigașul!

NICHITA.

Minciună!

ȘERPE.

Cuconiță,

Voi dovedí îndată.

DESPINA.

Glumești séu nu ești tréz?
Ori nu șcî că mi-i mire?!

UN BOER.

I-e mire!

Pregătire la bal.

ȘERPE.

Șcfu.

DESPINA.

Și ađi

A fost la noi.

ȘERPE.

Și totuș chiar el e ucigașul.

DESPINA.

Dar asta-i o sfruntare, ce nimeni, nici pizmașul
Nu pôte să-i arunce așá 'n senin, ca 'n vis...
Audi, Nichită dragă, că tu ai fi ucis
Pe bunul meu părinte!

NICHITA.

Minciună!

DESPINA.

Reu scornită!

Nici fiéra cea din codru n'ar fi așá cumplită!

ȘERPE (*Despinei.*)

Dar, bine, jupâniță; chiar dumnea-ta i-ai dat
Și sabia cu care făcú acest păcat.

TOȚI.

Ah!

DESPINA.

Eu? N'ai mintea 'ntrégă séu pôte-ți riđi de mine?

ȘERPE.

Nici una și nici alta. Șcfu totul fórte bine.
Să 'ncepem din naintel! De mult s'a întemplat.
Boerii resvrătirii s'au adunat la sfat
La Arbure ș-acolo au hotărít ș'omóre
Pe Cărăbăț și mâna unei fete fecióre
Să fie sórta care s'alégá dintre ei
Călëul. (*Despinei.*) Treci p'acolo, te chiamă ca să iei
O sabie de pe mész. Cunoști p'a lui Nichita,
Ridici aceea 'ndată și-i đici: Noroc!

DESPINA.

Mintit-a

Dar Tóder? El atuncea mi-a đis că-i remășag!
Și tu, Nichită, care mi-ai fost atât de drag,
Nu mi-ai grăit nimica! Dar cum ai fost in stare
Să taci, privind cruđimea ce 'n lume sémén n'are?
Nu te-a 'mboldit iubirea să strigi să me feresc?
Nu te-a pėtruns nici mila de jocul điavolesc?
Primiși insărcinarea. Grozav!... Fugi, fugi de minel!..
Ai sevėrșit păcatul...

NICHITA.

Ba nu. Țți jur!

ȘERPE (*Despinei.*)

Pe cine

Vėđuși intrând atuncea acolo unde-apoi
Gásirám mort pe tatál?

DESPINA (*ingrozită.*)Pe el. (*Arată pe Nichita.*)ȘTEFAN-VODĂ (*lui Nichita.*)

Audi?

NICHITA.

Da. N'oi

Ascunde chiar nimica: am fost acolo, inse
Eu l'am gásit in sânge, străpuns, cu viéta stinsă.

ȘERPE (*lui Nichita.*)

Dar spune adevėrul, și cum ai sevėrșit
Omorul?!

NICHITA.

Eu? Nici cum.

DESPINA.

Nu?

ȘERPE (*lui Nichita.*)

Sfiesce-te 'n sfėrșit!

NICHITA.

Dar nu sânt ucigașul.

DESPINA.

Să cred?

NICHITA.

Țți jur pe cruce,

Că n'am făcut.

ȘERPE.

Deגיaba tot juri, căci ț-oi aduce
Și mărturii ce 'n față ț-or spune 'ndată tot.

NICHITA.

Să-mi spună, nu mi-i frică!

Scena VII.

Aceași și TÓDER.

TÓDER (*intrând repede.*)

Măria Ta, nu pot
Să port mai mult pe suflet cumplita remușcare,
Vėđendu-l pe Nichita tėrit in obștea mare
C'o faptă 'ngrozitoare, ce el n'a sevėrșit...
Pe Cărăbăț nu dंसul, ci eu l'am omorít!...

DESPINA (*cu furie spre Tóder.*)

Blăstėmul meu să cadă pe capu-ți cu păcate!
Să duci o viéta 'ntrégă de plăngerii nesecate!
Nenorocit să fie tot pasul ce-ai făcut!
Să te căești amarnic, că 'n lume te-ai născut!

TÓDER.

Pricep durerea 'n care me blastemi fără milă.
Dar am făcut omorul impins numai de silă,
Căci sórta pe Nichita-l alese, dar pe el
Iubirea-l reținuse.

DESPINA.

Nu s'a făcut mișel.

Țți mulțămesc, Nichito.

ȘERPE.

Dar asta e minciună!

Căci Tóder și Nichita făcut-au impreună
Acésta mărșăvie. (*Deschide ușa.*)

Scena VIII.

Aceași și doi martori.

ȘERPE (*cătră martori.*)

Așá-i?

MARTORII.

Adevėrat!

NICHITA (*cătră martori.*)

Ființe fără suflet!

TÓDER (*cătră martori.*)

Pe voi v'au cumpărat.

ȘTEFAN-VODĂ.

Tăcere! Incheiat-am. Dovéda e deplină:
Doi ênși v'au spus in față.

DESPINA.

Nichita nu-i de vină.

ȘTEFAN-VODĂ.

Dar obștea hotărește.

UN BOER.

Noi dîcem: mórte lor!

DESPINA.

Nichita-al meu!

TOȚI.

Să mórâl

DESPINA (*cade 'n genuchi naintea lui Ștefan-vodă.*)

Dar fii îndurător!

Te rog, Mărite Dómnne și scapă-mi pe Nichita,
Căci dînsul nu-i de vină.

ȘTEFAN-VODĂ.

Ba da. Pécătuit-a.

Argați!

Scena IX.

Aceiași și MAGDĂ.

MAGDA.

Oprește, Dómnne, căci încă nu-i târđiul!

ȘTEFAN-VODĂ.

Iar mi-te pui in cale!

MAGDA.

Datóre sînt să viu,

Când faci o nedreptate, că-s Dómnă și soție.

ȘTEFAN-VODĂ.

Dar obștea-i osêndește la mórte, deci să fie
Cum vor fruntașii țerii, eu numai sevêrșesc!...
Argați, să-i duceți!

(*Argații prind pe Nichita și pe Tóder.*)

DESPINA.

Dómnne!... Nichito!... Nebunesc!

(*Cade in brațele Magdei.*)

(*Cortina.*)

IOSIF VULCAN.

De omul bét, de cănele turbat și de omul făr' de
creștere in tot'dauna să te păzești. (Românesc.)

Capul făr' de memorie e ca o cetate fără de zi-
duri.

*

Unde dórme poliția, vegheză hoții. (Italienesc.)

*

Cine voește să trăească in pace, trebuie să fie surd,
orb și mut.

Schițe de excursiuni feriale

prin munții din Bucovina, anul 1890.

VII.

Suns la Iacobeni, o comună din cele mai mari din-
tre comunele muntene, am ramas peste nópte
acolo. In familia Șției sale, a domnului Dionisiu
Constantinovici, paroc gr. or. de-acolo, la carele
abătusem, petrecui o séră fórte plăcută la o po-
picărie.

Despre comuna Iacobeni nu pot vorbi, fiind că nu
m'am reținut in ea, decât până a doua zi. Atâta pot
aminti, că prin Iacobeni se véd o mulțime de clădiri
colosale remase încă de pe timpul nefericitului Maș.
Iacobeni fusese adevă unu din principalele locuri din
munții Bucovinei, in care se exploatară in măsură con-
siderabilă minele de metale.

Din Iacobeni cărnii spre ost cătră Câmpulung.
Intre Iacobeni și Pojorita întelnești prea frumosul pasagiu
de costa ostică a muntelui «Mestecănișul», pasagiul cu-
noscut sub numirea de «Valea Putnei.» Numele acesta
i s'a dat regiunii dela apa rîului Putnișóra, care izvo-
rește din regiunile Gemălăului și se întovăreșește de
șoseua țerii. Șoseua cobórá de pe Mestecăniș și fuge
paralel cu rîul Putnișóra¹ cătră Pojorita, unde Putnișóra
se vérsă in Moldova.

Serpentina Mestecănișului, ce dá mai jos in valea
Putnei, incadrată de ambe părțile de măestoșii brađi
și moliđi și de alte soiuri de arbori, se numeră la cele
mai grandioase părți ale Carpaților noștri. De pe culmea
Mestecănișului se deschide printru munți o panoramă
rară, care se intinde până intr'o depărtare neindatinată
spre șesul țerii. Pasagiul acesta este descris și fotogra-
fat acum de repețițe ori de cătră călători, el e prea
cunoscut publicului, de órá ce se află in cea mai frec-
ventată cale din munți. Drept aceea cred că cele dișe
despre el vor fi de-ajuns.

Sosit in comuna Pojorita, cărnii in drépta, insoțit
de amicul din Suceva, cu care me pornisem din Iaco-
beni, și făcui popas sub mărețele movili, ce se rădică
in fața Pojoritei spre sud și se numesc «Adam» și
«Eva.» Acolea ne tologirăm pe iérba in umbra gigan-
tică a acelor movili, vorbind despre regiunile incântă-
tátóre ale Lucinei. Companionul meu adormise indată.
Pe mine me ținea tréz interesul, ce-l aveam, privind la
regiunile, intre cari e situată comuna Pojorita.

Zăcênd așa in tăcere, numai ce auđii dela un timp:
— Adame, ești tréz ori dormi? — glásul de sus
din Eva.

— Ba-s tréz, dragă Evă, — respunse din movila
numită «Adam.»

— Décă ești tréz, apoi spune-mi, Adame, de ce
vorbesc călătorii, ce trec pe-aice, venind despre Bréza,
cu-atâta laudă și fală despre Lucina ceea, bat'o Naiba?

— Mi se pare, scumpă Evă, că numai te faci a
nu ști; dórá ai véđut-o de-atâtea ori, d. e. la nunta
Bistriței, la hora florilor și la Botezul Sucevei, câtă-i de
cilibie!

— D'apoi, cum nu! crede tu, eu una nu cred.
Cunosc eu dórá o mulțime de culmi, de măguri și de
dumbrăvi, de cari Lucina trebuie să se ascundă. Așă-i

¹ Noi cunoșcem până acuma cinci rîuri, cari pórta acest
nume: Putna acésta; Putna și Putnișóra din regiunile mănăstirii
Putna, Putna sécă și Putna apătósă din vecinătatea Odobeșcilor
(România.)

d. e. vecina noastră Flórea, mai departe Găina cea impu-
iată cu albumele, mărăța Tătarca, Măgura vacii ș. a. ș. a.

— Știi ce, Evo, vorba lungă sărăcie, sună o di-
cală veche; decă totă lumea o judecă pe Lucina de
frumósă, apoi dóră nu-i voi tu singură să cártești im-
potrivă. Insedar e, draga mea!

— Adame, — adaose Eva mai departe, — nu
vorbí de géba! eu te țineam cu mult mai cuminte. Ian
cugetă tu, că adecă aș sta eu in locul Lucinei, iară ea
ar sta aice in locul meu, ai vedé tu cu câtă laudă ar
vorbí lumea despre mine, pe când despre Lucina ar
tácé toți. — Așá-i lumea asta! Decă te póte vedé, fără
multă ostenélă, findu(ă) că-i stai totdeuna in cale, atunci
remâne nepăsătóre față de tine. — Da ian să fie căl-
ătorii siliți, a se ostení până la noi, trierând atâtea dru-
muri hopuróse, pline de stânci și de alte piedici, cari
se intimpină hojmă de-aice până ce ajungi la Lucina,
— hehei Adămiță! cu câtă pofală ar mai pomení de
noi toți și tóte. Da așá stăm aice lângă drumul cel
mare, ca să se împiedece de noi tot becisnicul¹. Pas' de
cere, să te mai bage cineva in sémă.

— Audi, Evo, incétă da-acum cu de-al de-aceste!
Așá-i așá! Noi nu vom schimbá dóră mersul lucrurilor.

La cuvintele aceste adaose Eva: — Adame! nu-ți
mai fie greu a vorbí cu mine, căci și așá suntem dóră
muți cu sėptēmănilé intregi, din pricina că tu ești scump
la vorbă și-ți cam place somnul. Despre una te-aș mai
rugá, să me lámurești și anume: Ce insémná numele
«Lucina»? Tu-i știi cu bună sémă, căci ești mai școlit
decát o femée ca mine. Te-am audit vorbind de multe
ori cu Gemáléul, cu Mestecănișul și cu Răréul despre
timpurile bėtráne, ba și altfel nu te mai saturi a rėsfoi
prin páflege.

— Ei, altă gânscă, — dișe Adam, — decă e vorbă
despre numele «Lucina», apci să știi, dragă Evă, că
astfel de lucruri se pot desluși, vorbind numai in stihuri,
după obiceiul celor vechi și anume al lui Moise, Omir,
Isiod, Zamole, Zoroastru și Buda și al altor dascáli și
filosofi vestiți din vechime. Ascultă deci Evo:

Legenda Lucinei.

(Hexametre.)

Nu-ți aduci tu mai mult aminte de vremile cele,
Eva când marele Cesar Traian veni cu putere
Del' ale Romei nălțimi tăbărind spre hotarele-aceste
Ca să li-arăte la Daci, ce 'nsémná numele Romei?
Oști numeroșe-atunci au căduť și de-o parte și de-alta,
Căci și-al Dacilor neam a fost îndrăzneț și rėsboinic,
Inse popor ca Romanii n'a mai fost altul pe lume:
Ager, vítéz, hotărít și purure gata spre fapte.
Deci inzădar se 'ncercă cerbicosul Dac ca să stee
Față cu divul Traian in rėsboiu indelung, căci in urmă
Fuseră Dacii de tot doborâți pretutindenii și Roma
Lungă serbare făcu prin for și prin templele sale.
Deci după ce se 'mbrănciră fămoșii Daci pretutindenii
Și senemnata lor remășiță resfrântă prin peșteri
S'adăpoști printre munți, desbrăcată vedea-se de brațe
Dacia. Sfat făcut-a Traian împérat cu fruntașii,
Noua moșie s'o 'mbrace de sîrg cu neamuri aduse
De prin hotarele Romei. Așá se făcu fără preget
Și dintr'o margine 'n alta coloni s'așcedară și bresle,
Unii să lucre bogatul pământ, iar alții să pască

¹ Scriitorului astor șire nu i-a plăcut de fel observațiunea
acesta mușcătóre a Evei.

Turme lánóse prin munți și ciređi de vite cornute;
Alții scoțénd din adânc comori de-ale scumpelor scule,
Să le petrecă prin foc, lámurindu-le-așá prin văpae.
Fauri, strugari și bārdași și-abageri și meșteri de-asemeni
Curseră 'n țéră de-ajuns și 'nfloriá prea vesela țéră.

Inse nunumai brațe de muncă dat-a împératul
Țării, ci dēnsul a străplântat și șteii din Roma
In cuceritul pământ. Și decă de ștei se vorbeșce,
Evo, tu știi, că pe-atunci Romanii credea 'ntr'o mulțime
De șteitáți ca păgáni. Și 'ntre-acele ființi cugetate
Fost-a și Juna, tu știi, căci dóră muerile tóte
O premăriá 'ndeosebi, fiindu-le loru-și patrónă.
Intre mai multe numiri, ce le-avea mult falnica Jună,
Ei și «Lucina»-i dișcea, căci pe pruncii din légán
Ci-că-i scotea la lumină. De-acolo deraz' acel nume.

Đeilor deci trebuia hotăríte locuri anume
Pentru 'nclinare și șeđ pe nălțimi, printre vâi și pe șeșuri.
Junei indeosebi, crăesei de ștei i se dete
Din uriașii Carpați acea drăgálașă dumbravă
Incungiuurată de culmi invěscute cu pini și cu brădet,
Véra 'mpuiată cu flori și-adăpată de limpeđi isvóre,
Plină de turme de cai fugăreți și de cerbi și de capre,
Plină de scumpi lăutari sburători, ce farmecă locul.

Póte-se deci cugetá la vr'un loc mai măreț și mai mân-
dru?

Iată de ce-l hărăzi Lucinei Traian împératul!

Miri-te, Evo, te miri, căci alérgă poporul și-acuma
Insetoșat, de-a privi cu plăcere regiunea numită
După numele vechia ținei Romane «Luciana»?

Decă mărítul Traian pentru Juna mărít' a venit-o,
Cred că și tu 'ncredințată vei fi, că măreț și că rar e
Cuibul acela 'ndosit între-atâtea frumșeți uimitóre,
Cuibul, ce pórtă și-acum drăgálașul nume «Lucina».

După ce-i esplică Adam Evei in versuri originea
numelui «Lucina», adaose el încá dișcénd:

— Iacă, dragă Evo, povestea dorită de tine! Mai
poștești nescari lámuriri?

— Dă-mi pace, Adame! Tu nu mi-ai spus numai
istoria numelui Lucina, ci ai întrebuintat dorința mea,
spre a lăudá frumșețele acelei dumbrăvi, cum nu le-a
mai lăudat nime pe lume; pe semne ca să me bucuri
pe mine, reutăciosule!

— Ce mai vorbă de clacă, — dișe Adam, — tot
ce-am vorbit se rađimă dóră pe doveđi; eu n'am vorbit
pleve. Intréb-o pe vecina noastră, pe Măgura Cămpulun-
gului, intrébă-i pe Muncei, séu pe Mestecănișul, și-o să
veđi, că toți vor mărturisí despre Lucina ca și mine.

— Mi-s prea destule cele dișe de tine, Adame,
nu trebuie să mi le mai poftoréscă și alții. Eu am voit
numai să șciú ce 'nsémná numele «Lucina», tu inse ai
legat tee de curmee și ai făcut zamă lungă.

— Ei bine, dragă Evo, vra să dișcă, tu nu mai ai
nime de adaos, eu încá nu. S'a sfērșit socotéla și ha-
lup să fie!

Astfel s'a incheiat discursul între cele doue dea-
luri. Eu îl trezii atuncia pe tovarășul meu, care n'auđise
nime despre cele petrecute între Adam și Eva. Amicul
meu mai remase prin Pojoríta, eu inse ími preurmai
drumul spre Cămpulung.

Petrecénd câteva dișle prin Cămpulung, fiind cu
deosebire óșpele prea onoratei dómne Stroici, cercetai
mai multe familii cunoscute, între aceste pe dómna Țița
Cocinschi, soția repausatului proprietar, Nițu Cocinschi,
fost primar al Cămpulungului printr'un lung șir de ani.
In decursul conversării ími împărtăși dómna Cocinschi
între altele și o inscripțiune de pe morméntul lui Pa-

naite Bontus, român din Moldova, unchiul lui Panaite Moldovan, care a incungiuat «Stălpul lui Vodă» din comuna Vama cu un zid. Acea inscripțiune, ținută in stil eclesiastic, sună:

Panaite Bontuș m'am numit,
Pe lume cât am trăit;
Ci iată sórcele-mi apune,
Și in trist minut îmi spune,
Că ziditorul me chémă,
Ca să-mi dau de tóte sémă.
Lume dulce, mincinosă,
Remâi de-acum sântósă!

Dar' amar și vai de mine,
Că n'am făcut nici un bine.
Ziditorule prea nalte!
Nu me certă după fapte,
Ci te 'ndur' a me iertă,
Ca pe o faptur' a ta.

Cu acesta incheiu descrierea excursiunilor mele din feriile anului 1890. Cele din feriile anului 1891 vor formá sugetul lucrării mele proxime.

Sucéva in 28 august 1892.

V. BUMBACU.

SALON.

Serbările nupțiale dela București.

Dela proclamarea regatului, capitala României n'a vădut o serbare atât de imasantă, ca intimpinarea principelui Ferdinand și a principesei Maria, la sosirea in București, după cununia lor dela Sigmaringen.

Dăm in liniamente principale descrierea serbărilor arangiate din incidentul acesta.

Principele Ferdinand și juna sa soție principesa Maria au sosit la București in săptămâna trecută, la 23 ianuarie (4 febr. n.) la orele 1 din di de cătră Predeal.

In gara Predeal inaltii óspeți au fost intimpinați de ministrul Olănescu și de dl G. Duca, directorul general al căilor ferate române. Aici principele și principesa au intrat in trenul regal român, ale cărui vagóne au fost splendid impodobite cu flori naturale.

Gara de Nord dela București, unde s'a făcut prima intimpinare, a fost decorată strălucit; pentru primire s'a construit un salon anume.

Acest salon de o frumuseță rară a fost construit după planul arhitectului Leconte du Nouy. El are o lungime de 30 metri și o lățime de 15 metri.

In mijloc, pe un picdestal bogat impodobit, se află busturile regelui Carol și al reginei Elisabeta; in stânga se află încădrată in un buchet de rose litera M. (Maria), iar in dreapta litera F. (Ferdinand.)

Păreții salonului și plafonul sânt decorați cu rose și frunđe de stejar artificiale, de o frumusețe remarcabilă.

Partea de din afară a salonului este decorată cu stéguri românești și englezești; in interior nu sânt decât stéguri românești.

Vestierul este decorat cu frunđe de brad naturale și cu covóre naționale. Tot in vestier se află aședate mai multe instrumente românești, precum și emblema căilor ferate.

Tótă lucrarea salonului s'a făcut de lucrători de ai căilor ferate sub conducerea dlui inginer G. Frunđa, sub-șeful serviciului atelierelor.

Primirea a fost entusiastă. S'a făcut de cătră regele, incungiuat de casa sa civilă și militară, de miniștri, de intregul corp diplomatic, precum și de tóte autoritățile civile și militare, cu dómnele lor.

Primarul capitalei a oferit pe tavă de argint tradiționala pâne și sare.

Dela gară Altețele Lor au mers de-adreptul la mitropolie. Regele a luat loc in caretă lângă prințesa Maria, iar in față a ședut prințul Ferdinand cu adjutantul seu.

Stradele capitalei au fost sórte animate. O mulțime enormă de ómeni a așteptat sosirea in tot parcursul. Stradele, mai cu sémă, Calea Griviței, Calea Victoriei și strada Carol până la mitropolie au fost decorate. Edificiile publice au arborat drapele române și engleze.

In lungul trotuarelor dela gara de Nord la mitropolie a fost aședată infanteria; la fiecare respântie și piața, câte o baterie de artilerie; pe piața Teatrului regimentul 2 de roșiori; pe piața Bibescu-Vodă regimentul 3 de călărași.

In tot timpul parcursului dela gară la mitropolie, s'au tras salve de tunuri din Dealul-Spirei.

Sosind la mitropolie, la orele 2 s'a celebrat un Te-Deum de cătră mitropolitul-primat și de mitropolitul Moldovei, insoțiți și de alți 10 episcopi și archierei.

După celebrarea Te-Deumului, regele, principele Ferdinand, prințesa Maria, miniștri, președinții corpurilor legiuitoare și mitropolii au semnat un document destinat a aminti intrarea principelui și principesei Maria in capitala București.

Condeiu cu care princessa Maria a iscălit documentul comemorativ, este de aur impodobit cu diamante și rubine. Ministrul de culte, dl Tache Ionescu, a oferit apoi condeiu acestă, principesei.

Iacă tectstul documentului comemorativ:

Sub domnia mea Carol I, primul rege al României, in anul Mântuirii 1893, și al domniei mele al XXVII-a, sevărșindu-se in ziua de 29 decembre (10 ianuarie) cununia prea iubitului meu nepot A. S. R. principele Ferdinand, al doilea fiu al fratelui meu A. S. R. principelui Leopold de Hohenzollern și A. S. R. principesei Antoneta de Portugalia, moștenitorul meu la Corónă României, cu A. S. R. principesa Maria de Marea Britanie și Irlanda, fiica A. S. R. Alfred duce de Edimburg, principe de Marea Britanie și Irlanda și al A. S. I. Alexandra, mare ducesă de Rusia, in castelul dela Sigmaringen, in care m'am născut Eu, scăldat de undele măreței Dunăre la ale cărei guri stă regatul Meu; după cununia, la care a asistat M. S. împératul Germaniei capul familiei Hohenzollern, mama mea principesa Iosephina de Hohenzollern, părinții mirilor, reprezentanții caselor imperiale și regale cu care se inrudesce iubiții mei nepot și nepótă și din partea țerei primul Meu ministru Lascar Catargiu, președinții adunărilor

mele legiuitoare George Cantacuzino, și general G. Manu, ministrul meu de afaceri străine Alex. Lahovari și foștii Mei miniștri, generalul I. Florescu și D. Sturdza, iubiții mei nepoți în ziua de 23 ianuarie 1893 în ajunul aniversării unirei celor 2 principate din care cu voia lui Dău și vitejia poporului întemeiat-am un regat în anul Mântuirii 1881, au sosit în capitală și după vechile datine ale țerei, în mijlocul veseliei obștești a credinciosului Meu popor, au mers drept la mitropolie unde în fața Mea, a consiliului Meu de miniștri, a reprezentanților țerei și a înalților demnitari ai statului, I. P. S. S. mitropolitul Ungro-Valahiei împreună cu I. P. S. S. mitropolitul Moldovei și al Sucevei și ceilalți episcopi și arhieri, au înălțat la cer rugăciunile sfintei Nostre biserici pentru fericirea și mărirea iubiților mei nepot și nepotă.

Intru de apurarea amintirea acestei zile falnice în care s'a încununat munca Mea de 27 de ani pentru întărirea dinastiei și propășirea neamului românesc subsemnat-am acest act împreună cu AA. LL. RR. principele Ferdinand și principesa Maria cu II. PP. SS. LL. mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei și Sucevei, cu miniștrii Mei, cu președinții adunărilor Nostre legiuitoare, cu primul președinte al Inaltei Nostre curți de cașă și justiție și cu primarul capitalei Mele, și am hotărât ca el să se păstreze în arhivele statului.

După Te-Deum cortegiul s'a rentors la palatul regal. Pe scara de onoare a palatului au fost înșirate fețele din școlile secundare din București, ținând în mână ghirlande de flori.

Sera a fost o splendidă retragere cu torțe la palat. Regele, precum și părechia princiară, au apărut la balcon și au fost întâmpinați cu sgomotoase strigăte de «Urra!»

Duminecă dimineața la orele 9 s'a serbat în 32 de biserici ale capitalei căsătorile celor 32 de părechi de miri din toate județele țării.

Încă dela orele 8 toate bisericile erau pline de lume. Înteu s'au cununat 31 de părechi în diverse biserici, având drept nuni pe mai mulți bărbați de frunte cu domnele lor; iar unii miri s'au dus cu nașii lor din județul respectiv.

La orele 11 toate părechile s'au intrunit la biserica Sf. Spiridon-nou, unde a urmat cununia celei de a 32-a părechii, ai cărei nuni au fost părechia princiară.

După sevășirea ceremoniei religioase, cele 32 părechi au plecat, la ora 1, fiecare într'un car tras de 4 boi albi cu cornele aurite, împodobit cu stéguri și brași. În fruntea celor 32 de care se află un alt car, în care erau 2 tacâmuri de lăutari, cari cântau cântece de nuntă. Apoi veniau părechile căsătorite în modul următor: Covurlui, Muscel, Argeș, Bacău, Romanai, Gorj, Dorohoiu, Olt, Dâmbovița, Botoșani, Mehedinți, Suceva, R.-Sărat, Vâlcea, Putna, Ilfov, Dolj, Prahova, Buzeu, Brăila, Roman, Vlașca, Tulcea, Teleorman, Constanța, Ialomița, Tutova, Tecuci, Iași, Neamțu, Vaslui, Fălciu. Acest din urmă car era gol de oră ce, după cum se spune, miresa era cam indispusă.

Aprôte toate miresele erau tinere, frumoase și plăcute, în deosebi cele din Brăila, Olt, Romanai, Vlașca, Bacău, Gorj, Dorohoiu, Prahova, Roman, Mehedinți, Vâlcea, Tutova și Vaslui.

Toate strădile, dela sf. Spiridon-nou până la Ate-neu erau înșesate de lume. Priveliștea era cât se poate

de frumoasă. Altetele Lor, precum și părechile căsătorite, au fost salutate de publicul imens.

La Ate-neu s'au dat nouilor căsătoriți un ospet care a fost presidat de principele Ferdinand și principesa Maria. Fiecărei părechi i s'a dat o punguliță de catifea cu monogramul Altetelor Lor, conținând 25 de napoleoni în aur.

La orele 3 și jumătate a fost primit în audiență la palat corpul diplomatic.

Sera a fost un mare prand de gală la palatul regal.

Apoi la 8^{1/2} s'a dat o *representație de gală în Teatrul Național* la care lumea alasă a fost invitată prin bilete.

Miniștrii și foștii miniștri, miniștii streini, ofițerii superiori, diariștii, magistrații, funcționarii înalți erau în sală.

Când intră regele cu tinera păreche, totă lumea s'a sculat în picioare.

La intrarea regelui și a prinților, se esecută imnul național.

După imn, se esecută această cântare inaugurală, ale cărei cuvinte sunt de dl V. A. Urechia, iar muzica de dl Spetrino:

Corul.

Țera este 'n serbătoare,
Nuntă mândră, nuntă mare
De Fecior de împărat!

O artistă. (Dna Ventura.)

Din Mamornița la mare
Voișă-i ori-ce suflare
Până 'n muntele Carpat.
Nunta-i mândră, nunta-i mare
De Fecior de împărat!

Corul.

Din Mamornița la mare,
Voișă-i ori-ce suflare
Până 'n muntele Carpat.

O artistă. (Dna Ventura.)

În a mirelui Teu casă,
— România cea frumoasă —
Mirésă bine-ai venit!
Țera cu drag te așteptă,
Căci ești bună și 'ntelptă...
Cerul ni te-a dăruit!

Corul.

În a mirelui Teu casă,
— România cea frumoasă,
Bine ai venit mirésă!

Un artist. (Dl Notara.)

Brazda noastră românescă
Dă belșug de grâu și flori,
Tu s'o faci să strălucescă
D'a virtuților comori
Cu regina mult dorită
Tu s'alini păs și dureri,
Țera faceți fericită:
Ea iubire nesfârșită
Ve va da din resputeri.

Corul.

Brazda noastră românescă
Tu s'o faci să strălucescă
D'a virtuților comori.

A urmat reprezentația feeriei de Shakespeare: «Un vis în noaptea de Sânziene.»

Dl Wachman a condus orchestra.

În cursul spectacolului s'a împărțit spectatorilor un mic volum, cuprindând textul piesei de ocazie.

La sfârșitul piesei s'au intercalat câteva versuri de ocazie scrise de dl Dumitru Olănescu și duse de dl Nottara.

Iată versurile:

Bine-ai venit la noi Mirésă!
Cu ochii dulci să 'nveselești
Palatu-Ți falnic de Crăieșă,
Asupra-ne să respândești
Și Bunătatea și iubirea,
De ale inimei comori
Și anii rodnici curgători
Să-Ți nemurască Fericirea!
Bine-ai venit la noi Mirésă!

De mult cu drag Te așteptam,
Ca pe un răsărit de soare,
Pe fruntea Țerei să aprinzi
Luminele de sărbătoare
Și cu belșug să răsădești
În pepturile noastre vii
Speranța și Mândriele
Cu mâna-Ți blândă să le 'nvii!
Căci din hotar pân' la hotar
Înmănușiat de-acelaș dor,
Cu graiu de Binecuvântări
Voiosul, vitejesc popor
Ve 'nchină cu viața lui
În dar și dragostea-i deplină
Și Ve uréză Miri Duioshi
De-apururi calea Ve senină
Cu străluciri s'o 'mpodobescă
În prea mărețul lor avânt
Isbânda, Gloria, Puterea
Și tot mai spornică să crească
Cu faima sfințelor Virtuți
Menirea Vóstră pe pământ!

Bine-ați Venit Mirésă! Mire!
De Mâni Regești călăuziți
Spre 'nalte țeluri de Mărire!
De Pilda Lor insuflețiți
Și Bunătatea și Iubirea
Asupra-ne să revărsați
Și mai adânci să ne brăzdați
Statornicia și 'nfrățirea!
Bine-ați Venit Mirésă! Mire!

Luni dela 11—12 s'a făcut următoarele primiri la palat:

La orele 11: înaltul cler, consiliul de miniștri, senatul, camera deputaților.

La orele 11 și jum.: curtea de casație, curtea de compturi, curtea de apel din București, tribunalul și corpul universitar, Academia Română.

La orele 12: consiliul comunal al capitalei, generali, șefii de corpuri și înalții funcționari ai statului.

La orele 3: comitetele dómnelor de sub președinția dómnelor Eufr. L. Catargiu și Z. D. Sturdza, cari au oferit A. S. R. principesei Maria coffretul artistic cu recipisa casei de depuneri pentru produsul subscrierii deschise în scop d'a se face o operă de binefacere și serviciul pentru mesă de argint oxidat.

Marți la orele 2 și jumătate s'a făcut la palat recepțiunea dómnelor din societate.

Cu asta ocaziune dna Zoe Sturdza a oferit principesei vasele de argint din partea unui însemnat număr de dómne din capitală și provincie.

Vasele esecutate de renumita casă Thelge, din Berlin, sânt de o frumusețe admirabilă. Vasul principal, în stil Ludovic XIV, reprezentând «Gloria și Amorul», e d'o minunată concepție artistică, iar detaliile sânt lucrute cu o îngrijire rară.

Acest obiect admirabil are o înălțime de 1 metru 30 centimetri.

Aceleași dame au oferit principesei și o adresă, semnată de 200 dame. Adresa este de asemenea o operă de artă și scrisă într'o carte legată în satin alb. Coperta poartă o vedere a colónei lui Traian și a portului dela Constanța.

Séra a fost la Teatrul Național balul de gală dat de primărie în onórea părechei noue. Principesa Maria a purtat o toaletă albă garnisită cu mărgăritărele; la gât avea o rivieră formată din medalióne de perozele încungiurate cu briliante; pe cap purtá o diademă de perozele cu briliante. Cadrilul: Principesa Maria cu primarul capitalei, dl Triandafil, făcú vis-a-vis cu dl Cantacuzino, președintele senatului și dna Lahovary, soția ministrului de externe. Principele Ferdinand a jucat cu dna Triandafil, având vis-a-vis pe dl general Manu, președintele Camerii, și dna de Coutouly, soția ministrului plenipotențiar al Franței.

Joi mare prânz oficial la palat. Iar luni va fi bal tot acolo.

Prințul Ferdinand și princesa Maria au pus la dispoziția dlui prim-ministru L. Catargiu 15,000 lei, pentru a se împărți între săraci.

TEATRU și MUSICA.

Știri teatrale și musicale. Dl C. Nottara, artist al Teatrului Național din București, în urma unui conflict cu dl Stăncescu, membru în comitetul Teatrului, ș-a dat dimisiunea motivată dela acel teatru. — *Dșóra Agatha Bârsescu*, care în anii din urmă a jucat la Hamburg, a fost angajată la teatrul Curții din Berlin.

Concertul din Cluș. Programa concertului român din Cluș, ce s'a ținut în 9 februarie, a fost următoarea: 1, Serenadă, cor vocal, esecutat de tinerimea universitară; 2, Alecsandri: Fragment din «Despot Vodă», declamat de dl I. R. Cherecheș; 3, a) G. Dima: Mugur, mugurel, b) G. Dima: Șcii tu mândră, cântate de dl N. Damian; 4, Liszt: Tarantella; pian solo prin dșóra Ana Pop, 5, a) Humpel: Nor de vijelie; b) Stefanescu: Mândrulită dela munte, cântate de dl N. Damian; 6, Sarasate: «Romeo et Juliette» Caprice; violina solo, dșóra Sidonia Pop; 7, Barcarola: cor vocal, esecutat de tinerimea universitară.

Producțiune musicală la Bran. Clasa inteligență română din Bran va arangia acolo la 30 ianuarie (11 februarie n.) o producțiune musicală cu concursul mai

multor studenți din Brașov. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci pe sîmna școlii centrale române de acolo. După concert urmîz petrecere cu dans. Programa concertului: 1, N. Popovici: «Calcă Române», cor bărbătesc; 2, a) Th. Flondor: «La o viorică», b) G. Dima: «Uite mamă»; cor bărb.; 3, C. Chiricescu: «Rugăciune», duet pentru bariton și bas II, executat de C. Dure și P. Givulescu; 4, a) Marschner: «Serenadă», b) Mendelssohn-Barth.: «Despărțirea vînătorilor» cor bărb.; 5, Th. Speranță: «Ion la teatru», decl. de I. Ionică; 6, a) W. Humpel: «Cucuruz cu frunza 'n sus», b) G. Dima: «Hai în horă», cor bărb.; 7, a) Engelsberg: «Rugăciune», b) C. Porumbescu: «Marșul cîntăreților», cor bărbătesc.

CARNEVAL.

Călimdarul balurilor române. La 11 februarie balul filantropic din Blaș; la 11 februarie balul casinei române din Beinș; la 11 februarie balul reuniunii femeilor române din Reșinari; la 12 februarie petrecerea cu joc din Deda; la 16 februarie balul românesc din Timișoara; la 18 februarie balul român din Arad; la 18 februarie balul românesc din Orăștie; la 19 februarie petrecerea cu joc din Rodna-vechiă.

Petrecerea din Gyorok. Corul bisericesc din Cuvin (comitatul Arad) a dat în sala otelului din Gyorok, duminică în 17/29 ianuarie un concert împreunat cu dans. Petrecerea a reușit de minune. Te cuprindea o adevărată mîndrie națională, vîdînd cu ce precisitate executau tîeranii și tîerancele nîstre diferitele cîntece și declamațiuni, drîptă dovîdă, cî poporul nostru are un deosebit talent artistic, tesaur încă neexploatat, carele inse pîte să devie în viitor gloria și fericirea nîstră. Mare efect a produs mai ales: «Imnul lui Stefan» cor bărbătesc, repetat de trei ori între frenetice aplause. «Mîndra mea de astă vîră» cîntec popular, executat de corul femeiesc. «Cisla» cvartetul bărbătesc, comic și declamațiunea comică: «Șoldan Vitezul» predată de agronomul Todor Cicirean, a produs mare ilaritate. Dansul s'a început c'o Ardeleană infocată. În paușă cîțiva coriști au executat, sub conducerea domnului invîțător Roman, «Bătuta» și «Călușorul.» Apoi s'a continuat jocul, c'o însuflețire dîmnă de laudat și numai țorile țilei a pus capîet petrecerei prea plăcute, cînd o sană după alta pîrăsi locul atîtor suveniri dulci.... Mi se-mi pare a fi observat și pe malițiosul țeu Amor, riđînd triumfător dintr'un buchet de floricele.... Cea mai mare parte în succesul petrecerei o are prea stimata patrônă, dna Iulia Monța, care făcînd onorurile cu afabilitatea ei obicinuită, ne-a deobligat pe toți și dnul arangiator, Ioan Roman, invîțător în Cuvin, carele s'a ostenit atît cu conducerea corului, ca și cu arangiarea dînsului. Dnealor nunumai cî au causat plăcere publicului present, dară au mai pus și o pîtră la clădirea de noi toți ferbinte dorită: la cultura poporului românesc. Au fost de față: Dnele: Monța, Putici, Ilica, Drehschmidt, Lefcovici (Cuvin), Roman (Șeitin), Enea (Baia), Cure, Schlesinger (Covășint), Popescu (Măderat), Draga (Sinitea), Lungu. Fitei, M. Kaufmann, I. Kaufmann, Schvarz Șafran (Gyorok), Hereș, vîd. Macinic (Arad) domnișorele: Lucreția Cîmpian, Elena Caba (Cuvin), Magoș, susorile Schlesinger (Covășint), Maunheim (Gyorok), Jurca (Cladova), Tomcici (Arad), Plașa (Soboteli),

Musteți (Pauliș), Veturia Busilla, Volumnia Belle (Chereluș.)

Bal românesc la Timișoara. Români din Timișoara vor arangia și 'n carnevalul acesta un bal. Acesta se va ține la 4/16 februarie, în salele bereriei din Fabric, în folosul comunei bisericești gr. or. române de acolo. Comitetul arangiator, compus în țilele trecute, lucrîză cu energie pentru succesul balului.

Bal la Rodna-vechiă. Un comitet arangiator, în frunte cu dl Gerasim Domide președinte și Nicolae Mureșan secretar, va ține la 19 februarie n. o petrecere cu joc în localul școlii gr. c. de acolo. Venitul curat este destinat în folosul fondului acelei școlii.

Bal în Orăștie. La 18 februarie se va arangia la Orăștie în sala otelului «Contele Stefan Rșéchenyi» bal românesc, în favorul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedórei. Piesele de dans le va executa capela militară. Damele sînt rugate a se presentă în costum național.

Bal la Reșinari. Reuniunea femeilor române din Reșinari va arangia mîne duminică la 30 ianuarie (12 februarie n.) bal în edificiul școlii. La orele 10 se va cetf dialogul «Doue femei», dedicat reuniunii femeilor române din Reșinari de presidenta reuniunii dna Aurelia Goga, susținut de autoră și dna O. Frățilă.

Călimdarul sîptemănie.

Ȋua sîpt.	Culindarul vechiu	Călimd. nou	Sorele
Domineca.	fiului, retăcit Ev. dela Luca c. 25 gl. 3, a. 14 v. 3.		res. ap.
Duminică	31 SS. Ciril și Ioan	12 Eulilia	7 11 5 19
Luni	1 Mart. Trifon	13 Benedict	7 9 5 21
Martî	2 (†) <i>Intimp Dnei</i>	14 Valentin	7 7 5 22
Mercuri	3 St. Simeon	15 Faustin	7 6 5 23
Joi	4 Cuv. Izidor	16 Iuliana	7 4 5 26
Vineri	5 Mart. Agatea	17 Donatus	7 2 5 28
Sămbătă	6 Păr. Vucol	18 Concordia	7 9 5 29

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCAN.

Leopold Stern

croitor bărbătesc

Oradea-mare, Olosig, strada principală
vis-à-vis de edificiul Bazar.

Din incidentul carnevalului, se recomandă pentru a confecționa tot felul de veștminte bărbătesci, din stofe indigene seu străine, după moda cea mai nouă, cu prețuri moderate.

Totodată înșciînteză on. public, cî din stofele de iernă și de tîmnă, aflătore încă în magazin, *găteșce haine fîrte ieftin.*

1 (4-5)

